

Impressum

Matthias Nawrat

PODUZETNICI

naslov izvornika UNTERNEHMER

BIBLIOTEKA

Fantastična knjižnica Malih zvona

PREVELA

Helen Sinković

UREDILA

Sanja Lovrenčić

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Ivana Čukelj i Korina Hrnčir

© Rowohlt Verlag GmbH 2014

© za hrvatsko izdanje Mala zvona d.o.o.

ZA NAKLADNIKA

Adrian Pelc

TISAK I UVEZ

Tiskara Zelina d.d.

PRVO IZDANJE

Zagreb, srpanj 2016.

ISBN 978-953-7760-68-7

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 000939086.

Knjiga je objavljena uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske

Objavljivanje ovog djela omogućeno je uz potporu književne mreže TRADUKI, čiji su članovi Savezno ministarstvo za Europu, integraciju i vanjske poslove Republike Austrije, Ministarstvo vanjskih poslova Savezne Republike Njemačke, Švicarska zaklada za kulturu Pro Helvetia, Ured saveznog predsjednika Republike Austrije, KulturKontakt Austria, Goethe-Institut, Javna agencija za knjigu Republike Slovenije (JAK), Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Resor za kulturu Vlade Kneževine Liechtenstein, Zaklada za kulturu Liechtenstein, Ministarstvo kulture Republike Albanije, Ministarstvo kulture i informiranja Republike Srbije, Ministarstvo kulture Republike Rumunjske i Zaklada S. Fischer.

traduki

PODUZETNICI

Matthias Nawrat

prevela Helen Sinković

**MALA
ZVONA**

PODUZETNICI

Na tantalu i volframu, kaže otac, zaradit ćemo pravo bogatstvo. Nas troje sjedimo za stolom u podrumu, otac između prstiju okreće matične pločice i procesore. Strašno velik tovar, to što smo danas u prikolici dopremili iz jednog od sela u dolini. Najbolji smo poduzetnici zapadne hemisfere, nitko još nije tako brzo rastavio mrcinu od antracita. Kako li je prije samo zujao, šumio, radio svoj posao ispod pisaoćeg stola? Berti i ja odvijačem odvajamo kontaktne dijelove od matičnih pločica. Sve dok nas majka odozgo ne pozove na večeru, slažemo folije od volframa na jednu, a one od kobalta na drugu hrpicu. Folije od kobalta pucketaju najljepše.

Poslije, u kuhinji, majka mi utiskuje poljubac u čelo i kaže: Moja velika kći. Zatim jedemo majčine lasanje s pirjanim mrkvama. Otac pripovijeda o našem seoskom dobru na Novom Zelandu, kaže: Ovce su vrlo mirne životinje, mogu predosjetiti kišu, svidjet će vam se to.

Kako to ovce uspijevaju? pita Berti.

To nitko ne zna, kaže otac.

Berti pred nama naglas računa koliko ćemo pinke uskoro skupiti, zahvaljujući svom poduzetništvu, i objašnjava da ćemo je imati još više nego sada, zbog čega se naš odlazak napokon bliži. Majka mu rukom prolazi kroz kosu, a onda mu kaže: Pranje, WC, isporuka pusa za laku noć.

Ali uopće nisam umoran, viče Berti i želi se vratiti u podrum.

Vrijeme je za spavanje, kaže otac.

Rano ujutro majka nas vodi doktoru Hagelu, on osvjetljava unutrašnjost Bertijeva uha i mojih usta, ispod njegovog pisaćeg stola zuji mrcina od antracita, četverostruko živa. U Edeki u Schönauu majka nam kupuje pecivo s grožđicama, zatim isprobavamo čizme i jakne za sljedeću zimu. Ovaj put naša zadnja zima ovdje, rekao je otac. Majka na pult stavlja našu pinku, žena na blagajni okreće očima, majka nam se smiješi.

Ponovno na dvorištu, otac vraća u prtljažnik našeg zelenog mercedesa kablove smotane u kolute. Mercedes je prije bio djedov, zelen je poput brda na Novom Zelandu.

Jesu li brda na Novom Zelandu drukčije zelena nego kod nas u Schwarzwald? pita Berti.

Posve drukčije, kaže otac.

Presvlake za sjedala djed je sašio od ovčje kože. Budući da je ljeto, znojim se na njima, donja strana bedara me svrbi, miriše na staju, a ja se osjećam debelo. Otac je pričvrstio liste ispred mene na komandnoj ploči automobila.

Smijem i ja jednom biti asistent? pita Berti odostraga.

Ti si naš specijalac, kaže otac. Tvoja sestra je najbolja asistentica koju smo ikad imali.

Glupa asistentica! vikne Berti. A i dolje joj curi krv! Živa svinjarija!

Žena na benzinskoj crpki u Schönauu pita nas jesmo li mi djeca Elmara Rehma, iz Utzenfelda. I zašto Berti nema jednu ruku. I ne bismo li trebali biti u školi.

Nemam ruku jer poduzeće traži žrtvu, kaže Berti. A u školi se ne uči ništa što bi nam koristilo u stvarnom životu.

Nakon toga odlazimo do Raja na rubu grada. Istovarujemo stvari iz prikolice, otac se penje u ured na katu da

preuzme našu pinku. Zatim nas vodi u obilazak da vidimo čemu služi naše poduzeće. U Raj je pala ruska raketa marke Sojus 19, vidite joj unutarnje dijelove, magnetne svitke, napuknuća u čeliku izazvana visokim temperaturama. Vodi nas prolazima. Pazite kamo ćete stati. Kvarcno staklo može vam se godinama šetati tijelom, ali jednom će ipak doći i do srca. Zašto ovdje grade tornjeve od starih hladnjaka? pita Berti. Stari hladnjaci su odličan materijal za gradnju tornjeva, kaže otac. A u kombinaciji s halogenskim žarnim nitima i motorima elektronskih mikroskopa mogu postati svemirski brodovi. Vidite, dakle, da sudjelujemo u izgradnji budućnosti.

Muškarac s rukama od masnih krpa pokazuje Bertiju i meni svoju trenutačno najveću tajnu. Dođite, kaže on i vodi nas putem između perilica rublja, prema prostoru iza velike hale. Ondje stoji Zoltar.

Što kažete? kaže muškarac.

Je li to muzej za jednog jedinog čovjeka? pita Berti.

Zoltar sjedi u vitrini i gleda nas. Nad njim je nebeski svod od platna s blistavim zvijezdama. Kako mu je samo ušiljena crna brada i kako mu se usukani brkovi uvijaju prema gore. Na turbanu mu blista zlatni broš, a iz njega raste pero, jarko crveno. Zoltar me promatra, pritom ništa ne govori, a obrve su mu crne i debele i visoko na čelu. Budući da mu ruke već lebde iznad staklene kugle što još neosvijetljena stoji pred njim na stolu, znam da bi nam mogao štošta reći. O našem poduzeću, Novom Zelandu i o meni. A kako je tek staklo Zoltarove vitrine lijepo ukrašeno zlatnim sukanim vrpčama, baš kao i sjenila svjetiljaka iza njegovih leđa.

I najvećim vladarima Zoltar je prije proricao budućnost, kaže muškarac s rukama od masnih krpa. Na kraju obilaska, u kućici na izlazu iz Raja svakome od nas poklanja privjesak od kvarcnog stakla u kojem zelenkasto svjetluca kapljica molibdena.

Kad smo se vratili na jezero Titi, otac nam pripovijeda o svojem prijašnjem poslu: Čak sam bio sretan kad me ti idioti više nisu htjeli. Bolje biti šef-poduzetnik. A tek onaj smrad, kao u zmajevoj utrobi. U toj sam utrobi u jednom jedinom trenutku preslagivanja vidio tenisicu, kauč, teniski reket, bicikl i televizor. Možete li to zamisliti?

Bacaju li ljudi stvari jer znaju da ćemo mi iz njih opet izvući ono najbolje? pita Berti.

Više ih ne žele, kaže otac.

Čak ni televizor? kaže Berti.

Pogotovo ne televizor, bedak jedan mali, kažem ja.

Ti si bedak, kaže Berti. Lipa po noći u svojoj sobi gleda filmove s golim muškarcima.

To nije istina, kažem, okrenem se i tako ga gurnem u prsa da se stropošta natrag na sjedalo.

U pauzi u klancu Wutach ležimo na toplim kamenovima. Kako to da rijeka može toliko brbljati, kaže Berti. Zatim skače na noge i upire prstom u bicikl od dvije libele što se koprcaju zrakom.

Pojedite sendviče, kaže otac. On je svoj pojeo, puši jednu otrovanu i namače u vodi jednu nogu.

Zašto je Schwarzwald tako visok? pita Berti.

Seljaci su prije nosili šešire, kaže otac, da im Schwarzwald ne bi mogao odozgo zaviriti u glave i ukrasti im misli.

Ima li i na Novom Zelandu jedan Schwarzwald? pita Berti.

Schwarzwald je samo ovdje, kaže otac.

Šteta, kaže Berti i izgleda tužno dok gleda krošnje na padini iznad nas.